

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՄԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Արվեստի և սպորտի
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Ա.Ա. Բարսեղյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 3

«12» սեպտեմբեր 2023 թ.

**ԱՍ/մ-004 ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՑԻ և ՍՊՈՐՏԻ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ**

/Դասիչ, դասընթացի անվանում/

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.7 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.09.7 Ֆիզիկական դաստիարակություն և սպորտային
մարզումներ

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության մագիստրոս, ուսուցիչ
/բակլավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **Արվեստի և սպորտի ամբիոն**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **Առկա/հեռակա**
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ **առկա-2-րդ կուրս, 1-ին կիսամյակ
հեռակա**

Դասխոս(ներ)՝ **Գ. Մացակյան**
/անուն, ազգանուն/
Էլ. հասցե/ներ matsakyan64@mai.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	...
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	...
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	...
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	...
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	...
9.	Ուսումնառության մեթոդները	...
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	...
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	...
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	...
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	...
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	...
14.	Գնահատում.....	...
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	...
	14.2. Հարցաշար.....	...
	14.3. Գնահատման չափանիշներ.....	...
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենթ» դասընթացը նախատեսված է մագիստրատուրայի առաջին կուրսի ուսանողների համար: Այն ներառված է ուսումնական պլանի «Մասնագիտական պարտադիր դասընթացում»: Ուսումնասիրվում է երրորդ կիսամյակում:

Ուսումնառության ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում, բուհերում, սպորտային կառույցներում, ակումբներում, ֆեդերացիաներում, միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում, բուժական վերականգնողական կենտրոններում, հանրակրթական դպրոցներում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և սպորտի, մանկավարժության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

1.1. *Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենթի համակարգը, պետական մարմինները, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենթի հասարակական համակարգը, մարզադպրոցների գործունեության մենջմենթը, վերահսկողությունը ստուգումը և վիճակագրական հաշվետվությունը ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում:*

1.2. *Դասընթացի խնդիրներն են .*

- Բնութագրել Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենթի համակարգը:
- Իմանալ Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում վերահսկողությունը ստուգումը և վիճակագրական հաշվետվության մեխանիզմները:
- Բնորոշել Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենթի առանձնահատկությունները արտասահմանյան երկրներում, Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենթի տնտեսական հիմքերը, Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենթի փաստաթղթերը:
- Վերլուծել ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի գիտական կառավարման հիմնական հասկացությունները: Ստորաբաժանել կառավարման հարաբերությունները՝ նախարարությունների, տարածքային շրջանների միջև:
- Իրականացնել ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պրոպագանդա և դաստիարակչական աշխատանքներ:

---

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

- Կազմակերպել Ֆիզկուլտ-սպորտային զանգվածային միջոցառումներ, մրցումներ: Վերահսկել և կազմակերպել ստուգումներ ֆիզկուլտուրային կազմակերպություններում:
- Ճիշտ հիմքերի վրա դնել ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կադրերի պատրաստումը:

2. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

Տվյալ դասընթացն ուսումնասիրելուն զուգընթաց ուսանողը պետք է ուսումնասիրի և տիրապետի հետևյալ դասընթացները՝ աղապտիվ ֆիզկուլտուրա, սպորտային հետազոտությունների մեթոդիկա, սպորտային կողմնորոշում և ընտրություն և այլն:

3. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները.

«Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենեջմենթ» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

ուսանողը պետք է իմանա.

Ա3 . Ներկայացնել կրթական համակարգերի կառավարման գիտատեսական հիմքերը, սկզբունքները, մեթոդները և գործառույթները, ճանաչել ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում պետական և հասարակական կառավարման կառույցների աշխատանքները կարգավորող փաստաթղթերը:

Բ5. Կազմել պլանավորման և հսկման փաստաթղթեր, մշակել աշխատանքային օրացույցային պլան, կազմակերպել և անցկացնել մասսայական ֆիզկուլտուրային և սպորտային միջոցառումներ:

Գ3. Ստանձնել պատասխանատվություն թիմում իր և թիմակիցների աշխատանքների կազմակերպման և իրականացման համար՝ պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը, ղեկավարվելով ազգային և համամարդկային արժեքներով:

ուսանողը պետք է կարողանա.

- ✓ Ուսումնական խնդրի պահանջի ընկալում,
- ✓ Ուսումնական խնդրի լուծման մեթոդի պատկերացում,
- ✓ Ուսումնական խնդրի լուծման ճիշտ ընտրություն
- ✓ Ուսումնական խնդրի կատարման և եզրահանգման ունակություն:

ուսանողը պետք է տիրապետի.

- Մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու,
- Նոր գաղափարներ առաջ առաջադրելու,
- Որակի մասին հոգացություն,

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

- Թիմում աշխատելու, գնահատման գործիքների կիրառելու և նախագիծ պլանավորել իրականացնելու
- Տիրապետել բնակչության տարբեր տարիքային խմբերի կառավարման և տեղեկատվաքարոզչական մեթոդներին, ներգրավել սպորտային-ռեկրեացիոն գործունեությանը, քարոզել հայրենասիրություն, անձի առողջ ապրելակերպ, ձևավորել ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների նկատմամբ կայուն պահանջմունքներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- վերլուծման և համադրման ունակություն (ԳԿ 1)
- կազմակերպման և պլանավորման ունակություն (ԳԿ 2)
- հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ (ԳԿ 3)
- որոշումներ կայացնելու կարողություն
- տեղեկությունը կառավարելու ունակություն (ԳԿ 8)

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ 1)
- հետազոտություններ կատարելու ունակություններ (ՀԳԿ 2)
- սովորելու ունակություն (ՀԳԿ 3)
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն (ՀԳԿ 9)
- որակի կարևորության գիտակցում (ՀԳԿ 11)

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

- ✓ Հումանիտար գիտությունների և այլ առարկաների, առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն (ԱԿ -1),
- ✓ Ծանոթ լինի ժամանակակից ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի հայեցակարգերին, (ԱԿ -2),
- ✓ Տիրապետի ընդհանուր ֆիզկուլտուրայի և սպորտի բաժիններին(ԱԿ -3),,
- ✓ Տեղեկացված լինի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի տեխնոլոգիաներին, բնագավառի նորություններին, գիտական նվաճումներին(ԱԿ -4),,
- ✓ Տիրապետի ինֆորմացիայի հավաքման, պահպանման և մշակման համակարգչային մեթոդներին (ԱԿ -5),
- ✓ Վերլուծման և գնահատման կարողություններ (ԱԿ -6),
- ✓ Մանկավարժական իրավիճակներն ու գործընթացները ըմբռնելու և օրյեկտիվ գնահատելու կարողություն (ԱԿ -7),
- ✓ Ծագած տարաձայնությունները լուծելու կարողություն (ԱԿ -8),
- ✓ Այլ անձանց հետ փոխգործակցելու, կոլեկտիվում նրանց հետ հաղորդակցվելու, տարբեր զարգացման և մտավոր մակարդակի տեր մարդկանց հետ համագործակցելու կարողություն(ԱԿ -9),

✓ Մասնագիտական հարցերի շրջանակներում ընդունելի որոշումների հասնելու նպատակով բանակցություններ վարելու կարողություն (ԱԿ -10),

4. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենեջմենթ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

5. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	5 կրեդիտ/ 150ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ		Ժամաքանակ
	1-ին կիսամյակ	2-րդ կիսամյակ	
Դասախոսություն		16	
Գործնական աշխատանք		22	
Սեմինար պարապմունք			
Լաբորատոր աշխատանք		22	
Ինքնուրույն աշխատանք		90	
Ընդամենը		150	
Ստուգման ձևը (ստուգաք/ընթացիկ քննություն)	Քննություն		

6. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:
Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵
  - **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
  - **Հարցագրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

7. **Դասավանդման մեթոդներն են**⁶ գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք:

8. **Ուսումնառության մեթոդներն են**⁷ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, հրահանգների կազմում:

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

9. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապլունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարումը որպես ուսումնագիտական առարկա	2		2		6
2	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման համակարգը	2		2	2	6
3	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարմանը մասնակցող պետական մարմինները	2		2	2	6
4	Ֆիզիկական կուլտուրայի կառավարման հասարակական համակարգը	2		2	2	8
5	Մարզադպրոցների գործունեության կառավարում	2		2	2	8
6	Ֆիզկուլտ առողջարարական և մարզական զանգվածային կառավարումը ազգաբնակչության հետ	2		2	2	8
7	Վերահսկողությունը և կատարման ստուգումը	2		2	2	8
8	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կադրերի պատրաստման համակարգ	2		2	2	8
9	Ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը արտասահմանյան երկրներում			2	2	8
10	Միջազգային մարզական շարժման կառավարում			2	2	8

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

11	Պրոպագանդայի և դաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպումը ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում			2	2	8
12	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման տնտեսական հիմքերը				2	8
ԸՆԴՀԱՄՆԵԸ		16		22	22	90

10. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենտը ու էկոնոմիկան, (ուսումնամեթոդական ձեռնարկ)	Երևան-2003
2.	Управление физической культуры и спорта. Учебник для студентов институтов . М., ФИС 198	
3	Боброшов В.П. Подлак и др. Управление физкультурно-спортивного движения. Учебно методическое пособие.	Вып.-2.М. 1995
4	Ишенко С.А. Международное спортивное движение, менеджмент, теория.	
5	Введение в теорию физической культуры, Под общей ред. Проф. Л.П.Матвеева, М.,	ФИС 1983
6	ՀՀ Լուս. Նախարարության կոլեգիայի որոշումը ՄՖՄԴ օրինակելիկանոնադրություն,	Երևան 1993
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	Հ.Խ. Ենգիբարյան – Հաշվառման և հաշվետվության կազմակերպումը ՖԿ կոլեկտիվներում	Եր. 1997
2.	Հ.Խ. Ենգիբարյան – Միջազգային մարզական միավորումներ	
3.	Հ.Խ. Ենգիբարյան – Վերահսկողության կազմակերպումը և կատարման ստուգումը ՖԿ կոլեկտիվներում	

11. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

11.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
Ոկտուբր, I կիսամյակ				
1.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարումը որպես ուսումնագիտական առարկա	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարումը որպես ուսումնագիտական առարկա	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,
2.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման համակարգը	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման համակարգը	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,
3.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարմանը մասնակցող պետական մարմինները	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարմանը մասնակցող պետական մարմինները	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,
4.	Ֆիզիկական կուլտուրայի կառավարման հասարակական համակարգը	Ֆիզիկական կուլտուրայի կառավարման հասարակական համակարգը	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,
5.	Մարզադպրոցների գործունեության կառավարում	Մարզադպրոցների գործունեության կառավարում	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,
6.	Ֆիզկուլտ առողջարարական և մարզական զանգվածային կառավարումը ազգաբնակչության հետ	Ֆիզկուլտ առողջարարական և մարզական զանգվածային կառավարումը ազգաբնակչության հետ	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,
7.	Վերահսկողությունը և կատարման ստուգումը	Վերահսկողությունը և կատարման ստուգումը	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,
8.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կադրերի պատրաստման համակարգ	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կադրերի պատրաստման համակարգ	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

11.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
II կուրս, II կիսամյակ					
1.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարումը որպես ուսումնագիտական առարկա	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարումը որպես ուսումնագիտական առարկա	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման համակարգը	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման համակարգը	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
3.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարմանը մասնակցող պետական մարմինները	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարմանը մասնակցող պետական մարմինները	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
4.	Ֆիզիկական կուլտուրայի կառավարման հասարակական համակարգը	Ֆիզիկական կուլտուրայի կառավարման հասարակական համակարգը	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

5.	Մարզադպրոցների գործունեության կառավարում	Մարզադպրոցների գործունեության կառավարում	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
6.	Ֆիզկուլտ առողջարարական և մարզական զանգվածային կառավարումը ազգաբնակչության հետ	Ֆիզկուլտ առողջարարական և մարզական զանգվածային կառավարումը ազգաբնակչության հետ			
7.	Վերահսկողությունը և կատարման ստուգումը	Վերահսկողությունը և կատարման ստուգումը			
8.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կադրերի պատրաստման համակարգ	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կադրերի պատրաստման համակարգ			
9.	Ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը արտասահմանյան երկրներում	Ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը արտասահմանյան երկրներում			
10.	Միջազգային մարզական շարժման կառավարում	Միջազգային մարզական շարժման կառավարում			
11.	Պրոպագանդայի և դաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպումը ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում	Պրոպագանդայի և դաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպումը ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում			

11.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹¹	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևեր	Գրականություն ¹²
-----	--------------------------------	-----------------------	--------------------------------	------------------------	---------------	-----------------------------

¹¹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹² Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

II կուրս, II կիսամյակ						
1.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարումը որպես ուսումնագիտական առարկա	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարումը որպես ուսումնագիտական առարկա	<u>Ինքնուրույն աշխատանքի համացանցում</u>	Սեպտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման համակարգը	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման համակարգը	<u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u>	Հոկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
3.	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարմանը մասնակցող պետական մարմինները	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարմանը մասնակցող պետական մարմինները	<u>Ձեկույց</u>	Նոյեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
4.	Ֆիզիկական կուլտուրայի կառավարման հասարակական համակարգը	Ֆիզիկական կուլտուրայի կառավարման հասարակական համակարգը	<u>Ռեֆերատ</u>	Նոյեմբեր Դեկտեմբեր	Գրավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
5.	Մարզադպրոցների գործունեության կառավարում	Մարզադպրոցների գործունեության կառավարում	<u>Հարցազրույց</u>	Նոյեմբեր Դեկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

12. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹³

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
--------------------	---

¹³ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Դասախոսությունների, գործնական պարապունքների ժամանակ դիդակտիկ նյութերի, նկարների, ումումնագիտական տեսաֆիլմերի, զժապատկերների ցուցադրում:
Մարքեր, սարքավորումներ	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ:
Գործնական	
Այլ	

13. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁴:

13.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

13.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է՝

1-ին կիսամյակում 2 ընթացիկ ստուգում՝ մինչև 20-ական միավոր (գումարային մինչև 40 միավոր):

13.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

---

¹⁴«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

1. Տիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարումը որպես ուսումնագիտական առարկա
2. Տիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման համակարգը
3. Տիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարմանը մասնակցող պետական մարմինները
4. Տիզիկական կուլտուրայի կառավարման հասարակական համակարգը
5. Մարզադպրոցների գործունեության կառավարում
6. Տիզկուլտ առողջարարական և մարզական զանգվածային կառավարումը ազգաբնակչության հետ
7. Վերահսկողությունը և կատարման ստուգումը
8. Տիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կադրերի պատրաստման համակարգ
9. Տիզիկական կուլտուրան և սպորտը արտասահմանյան երկրներում
10. Միջազգային մարզական շարժման կառավարում
11. Պրոպագանդայի և դաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպումը ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում
12. Տիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման տնտեսական հիմքերը

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

1. Տիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարումը որպես ուսումնագիտական առարկա
2. Տիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման համակարգը
3. Տիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարմանը մասնակցող պետական մարմինները
4. Տիզիկական կուլտուրայի կառավարման հասարակական համակարգը
5. Մարզադպրոցների գործունեության կառավարում
6. Տիզկուլտ առողջարարական և մարզական զանգվածային կառավարումը ազգաբնակչության հետ

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

1. Վերահսկողությունը և կատարման ստուգումը
2. Տիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կադրերի պատրաստման համակարգ
3. Տիզիկական կուլտուրան և սպորտը արտասահմանյան երկրներում
4. Միջազգային մարզական շարժման կառավարում
5. Պրոպագանդայի և դաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպումը ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում
6. Տիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման տնտեսական հիմքերը

13.4. Գնահատման չափանիշները¹⁵.

¹⁵ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

Տեսական գիտելիքները –բանավոր:

Գործնական աշխատանքները – բանավոր:

1-ին կիսամյակ – 4 կրեդիտ - 4 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 3-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 4-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր)/բանավոր:

Ինքնուրույն աշխատանքը – գրավոր/բանավոր:

1 ինքնուրույն աշխատանքի համար առավելագույնը՝ 20 միավոր:

**«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.7 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

**Կրթական ծրագիր՝ 011401.09.7 Ֆիզիկական դաստիարակություն և
սպորտային մարզումներ**

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության մագիստրոս, ուսուցիչ
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԱՍ/մ-004 ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՐՈՒՐԱՅԻ և ՄՊՈՐՏԻ ՄԵՆԵԶՄԵՆԹ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	60	Դասախոսություն	16
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	22
			Գործնական աշխատանք	22
	Ինքնուրույն	90		
Ընդամենը	150			
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>Առարկայի նպատակն է ուսումնասիրել Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենթի համակարգը, պետական մարմինները, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենթի հասարակական համակարգը, մարզադպրոցների գործունեության մենջմենթը, վերահսկողությունը ստուգումը և վիճակագրական հաշվետվությունը ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնել կրթական համակարգերի կառավարման գիտատեսական հիմքերը, սկզբունքները, մեթոդները և գործառույթները, ճանաչել ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում պետական և հասարակական կառավարման կառույցների աշխատանքները կարգավորող փաստաթղթերը: • Կազմել պլանավորման և հսկման փաստաթղթեր, մշակել աշխատանքային օրացույցային պլան, կազմակերպել և անցկացնել մասսայական ֆիզկուլտուրային և սպորտային միջոցառումներ: • Ստանձնել պատասխանատվություն թիմում իր և թիմակիցների աշխատանքների կազմակերպման և իրականացման համար՝ պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը, ղեկավարվելով ազգային և համամարդկային արժեքներով: • Տիրապետել բնակչության տարբեր տարիքային խմբերի կառավարման և տեղեկատվաքարոզչական մեթոդներին, ներգրավել սպորտային-ռեկրեացիոն գործունեությանը, քարոզել հայրենասիրություն, անձի 			

	<p>առողջ ապրելակերպ, ձևավորել ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների նկատմամբ կայուն պահանջմունքներ:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><i>Թեմաներ</i></p> <p>Թեմա 1 . Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարումը որպես ուսումնագիտական առարկա</p> <p>Թեմա 2. Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման համակարգը</p> <p>Թեմա 3. Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարմանը մասնակցող պետական մարմինները</p> <p>Թեմա 4. Ֆիզիկական կուլտուրայի կառավարման հասարակական համակարգը</p> <p>Թեմա 5. Մարզադպրոցների գործունեության կառավարում</p> <p>Թեմա 6. Ֆիզկուլտ առողջարարական և մարզական զանգվածային կառավարումը ազգաբնակչության հետ</p> <p>Թեմա 7. Վերահսկողությունը և կատարման ստուգումը</p> <p>Թեմա 8. Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կադրերի պատրաստման համակարգ</p> <p>Թեմա 9. Ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը արտասահմանյան երկրներում</p> <p>Թեմա 10. Միջազգային մարզական շարժման կառավարում</p> <p>Թեմա 11. Պրոպագանդայի և դաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպումը ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ոլորտում</p> <p>Թեմա 12. Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի կառավարման տնտեսական հիմքերը</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՄՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,

▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

Ուսումնառության արդյունքների գնահատման 100-միավորանոց սանդղակ

Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի
«Գերազանց» (5)	96-100	A+
«Գերազանց» (5)	91-95	A
«Գերազանց» (5)	86-90	A-
«Լավ» (4)	81-85	B+
«Լավ» (4)	76-80	B
«Լավ» (4)	71-75	B-
«Բավարար» (3)	67-70	C+
«Բավարար» (3)	62-66	C
«Բավարար» (3)	40-61	C-
«Անբավարար»	0-39	D
«Ստուգված»	40-100	S
«Չստուգված»	0-39	U

Գրականություն

Պարտադիր –

- Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մենջմենտը ու էկոնոմիկան, (ուսումնամեթոդական ձեռնարկ) Երևան -2003
- Управление физической культуры и спорта. Учебник для студентов институтов . М., ФИС 1987
- Боброшов В.П. Подлак и др. Управление физкультурно-спортивного движения. Учебно методическое пособие. Вып.-2.М. 1995
- Ишенко С.А. Международное спортивное движение, менеджмент, теория.
- Введение в теорию физической культуры, Под общей ред. Проф. Л.П.Матвеева, М., ФИС 1983
- ՀՀ Լուս. Նախարարության կոլեգիայի որոշումը ՄՖՄԴ օրինակելիկանոնադրություն, Երևան 1993

Լրացուցիչ-

- ՀՀ Սահմանադրություն ԵՐ. 1995
- Հ.Խ. Ենգիբարյան – Հաշվառման և հաշվետվության

կազմակերպումը ՖԿ կոլեկտիվներում Եր. 1997

- Հ.Խ. Ենգիբարյան – Միջազգային մարզական միավորումներ

- Հ.Խ. Ենգիբարյան – Վերահսկողության կազմակերպումը և կատարման ստուգումը ՖԿ կոլեկտիվներում

- ՀՀ օրենքը ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մասին 26.06.2001թ.